

Zajímavosti z odborného tisku a života

Pšenice dosáhla rekordní ceny důsledkem snížení úrody suchem

Zpracovala a přeložila: Ing. Eva Bajerová
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Před vánočemi poprvé cena pšenice vzrostla nad 10 US dolarů za bušl. To má za následek vyšší potravinářské ceny ostatních zrnin a olejin, což vede k celosvětovému růstu cen.

Cena pšenice u termínovaných kontraktů v Chicagu skočila o 30 centů, což je 3,1 %, na 10,09 US dolarů v důsledku ohrožení úrody suchem v Argentině. To obnovilo obavu, že zemědělci celosvětově nebudou schopni vyprodukovať dostatek pšenice k vyrovnaní rostoucí poptávky po produktech z pšenice – pečivu, těstovinách a krmných směsích.

Rýže také dosahuje rekordních cen, sója dosáhla nejvyšší ceny za posledních 34 let a kukuřice dosáhla devíti-měsíčního vrcholu, jak informuje Bloomberg News.

Zvyšující se ceny potravin a paliv posilují inflaci a ztěžují centrálním bankám udržet nízké úrokové sazby. Kellogg Co, největší americký producent zrnin, General Mills Inc, Nissin Food Products Co a Kikkoman Crop jsou mezi firmami, které zvýšily ceny.

„Vidíme celosvětový růst tlaku na ceny“, řekl Brian Redican, ekonom v Macquarie Group Ltd v Sydney. „Růst cen u měkkých komodit (což jsou např. cukr, káva, kakao a ovoce) je opravdu další fází tohoto procesu.“

Cena pšenice se zvýšila více než dvakrát za minulý rok jako důsledek nepříznivého počasí, které snížilo vývoz z Austrálie do USA a Kanady. Suché, horké počasí může snížit výnosy v Argentině, čtvrtého největšího exportéra, řekl minulý týden meteorolog z Meteorologix LLC.

„Výše světových zásob je nyní opravdu napjatá“, řekl Tobin Gores, strateg přes komodity u Commonwealth Bank of Australia. „Říkat toto však v době nejvyšších cen je velmi nebezpečné.“

Nižší úroda v Argentině může snížit světové zásoby pšenice, které se mohou snížit o 11 % k 31. květnu 2008 na 110,1 miliónů tun, jak předpovídala vláda USA.

Ceny pšenice pro dodání v březnu, což jsou nejaktivnější kontrakty, vystoupaly na počátku obchodní seance na Chicago Board of Trade o maximální povolený limit 30 centů na 10,02 US dolarů za bušl, to je zvýšení o 2,3 %.

(Zdroj: Madelene Pearson: Wheat hits record cost as drought cuts crops, http://www.shanghaidaily.com/sp/article/2007/200712/20071218/article_341936.htm)

OSN předpokládá celosvětový nedostatek potravin

Zpracovala a přeložila: Ing. Renata Mikolášová, Ph.D.,
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Organizace spojených národů uvádí, že téměř 40 států čelí hrozba kritického nedostatku potravin z důvodu zvýšení jejich cen na rekordní úroveň a současně, že se světové zásoby potravin velmi rychle snižují. Neúroda, globální oteplování, přírodní katastrofy, války, větší podíl plodin pěstovaných pro výrobu biopaliv na úkor plodin pro potravinářské účely. To vše zapříčinilo více jak 40% globální index cen určený OSN v roce 2007, v roce 2006 byl tento index 9 %.

Jak uvádí Jacques Diouf, vedoucí FAO, existuje vážná hrozba nedostatku potravin resp. jejich finanční nedostupnosti pro stále více lidí. Náklady na potraviny importované do nejchudších zemí, k nimž patří 20 afrických států, Irák, Afghánistán, Nepál a Pákistán, dosáhly již 107 miliard US dolarů. V zemích jako je Mexiko, Maroko, Uzbekistán, Jemen a Senegal vysoké ceny a nedostatek potravin vyvolávají mezi lidmi nepokoje.

Ve své měsíční analýze světových cen potravin FAO uvádí bezprecedentní vzestup cen potravin ve světě, týkající se téměř všeho – od základních potravin až po krmně komodity, přičemž taková celosvětově znepokojivá situace se v minulosti zřídkakdy vyskytla. Ceny potravin v Austrálii vzrostly za poslední 2 roky o 12 procent zejména kvůli neúrodě a suchu. Australský statistický úřad uvádí zvýšení cen chleba a vajec o 17 % od roku 2005, dále navýšení cen dalších potravin za stejně období – zelenina 33 %, med 100 %, mléčné produkty 11 % a ovoce 43 %.

Ekonom John Quiggin ve své zprávě pro Australian Conservation Foundation shrnuje, že podobné cenové šoky v důsledku ničivého sucha může Austrálie očekávat častěji než jedenkrát za deset let v případě neuskutečnění razantních kroků ke snížení emisí respektive proti globálním změnám klimatu. Ovšem současně uvádí, že strategie k omezování klimatických změn (pěstování obilovin a cukrové třtiny pro biopaliva, zalesňování za účelem snižování oxidu uhlíku) nevyhnutelně přispívají k růstu cen potravin.

V roce 2008 bude hodnocen vliv biopaliv na světovou produkci potravin u příležitosti konference k bezpečnosti potravin pořádanou OSN. Jak upozorňuje Jacques Diouf, je nutné politiku biopaliv koordinovat na mezinárodní úrovni a brát zřetel na problém boje proti hladu.

Foto: Z. Tvarůžková

Vyšší spotřeba masa v Asii je další příčinou pohybu cen potravin směrem vzhůru. V roce 1985 byla průměrná spotřeba masa v Číně 20 kg, zatímco v současnosti se pohybuje na úrovni 50 kg na osobu za rok. K produkci 1 kg hovězího se spotřebuje 8 kg jaderných krmiv. Britský časopis *The Lancet*, zabývající se medicínskou problematikou, nedávno otisknul studii navrhující snížit spotřebu masa o 10 % do roku 2050, což by omezilo produkci skleníkových plynů ze zemědělství a v důsledku vedlo i ke zlepšení zdravotního stavu jak bohatých, tak chudých národů.

Zemědělští odborníci již varují, že globální oteplování vyúsťí v kratší vegetační období a nižší výnosy obilí v celém rozvojovém světě, což ovlivní životy miliard lidí. Jen v Indii je předpoklad zhoršení dostupnosti potravin pro 200 milionů lidí, neboť v příštích 40 letech by zde mělo dojít ke snížení produkce pšenice až o 50 %. Vegetační období se zkrátí o 20 % také v mnoha částech Afriky, včetně světově nejchudších oblastí, kde se lidé tradičně zemědělstvím živí. Východní a centrální Afrika – Rwanda, Burundi, Etiopie a Eritrea budou postiženy nejvíce. Jak uvádí Dr. Robert Zeigler, ředitel *International Rice Research Institute*, životy miliard lidí v rozvojových zemích, zejména tropických oblastí, bude velmi změněno, pokud dojde k poklesu produkce obilovin v důsledku krátkých vegetačních období.

FAO dále poukazuje na fakt, že nejen vysoké ceny rýpy, zvyšující vstupy do zemědělství, ale také požadavek na řešení problémů životního prostředí získáváním biopaliv z různých kulturních plodin, přispívají ke zdražování zemědělských produktů.

Do roku 2016 se v USA předpokládá zdvojnásobení množství obilnin (na 110 milionů tun) k výrobě biopaliv, Evropa plánuje navýšení na dvanáctinásobek.

Jean Ziegler, zvláštní zpravodaj při OSN a univerzitní profesor sociologie na univerzitách v Ženevě a Paříži, již na počátku roku 2007 označil biopaliva za „humanitární zločin“ a požadoval pětileté moratorium na jejich produkci.

(Zdroj: Rosslyn Beeby: UN predicts world food shortages, <http://bordermail.yourguide.com.au/>)

Tradiční ovocnářské dny 2008, Hradec Králové

Ing. Václava Spáčilová

Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Ve dnech 15 a 16. 1. 2008 proběhly v Hradci Králové Tradiční ovocnářské dny 2008, pořádané pod záštitou VŠÚO. Ovocnářské dny zahájil Ing. V. Ludvík, ředitel VŠÚO Holovousy s.r.o. společně s J. Muškou, předsedou OU ČR, Zemcheba Chelčice, s.r.o.. Po zahájení Ing. P. Sekáč, vrchní ředitel MZe ČR Praha seznámil přítomné účastníky s možnostmi čerpání podpory z programu rozvoje venkova. Po krátké diskuzi navazoval odpolední blok přednášek zabývající se opatřeními vedoucími k šetrnému využívání zemědělské krajiny. Nejprve byly všem zúčastněným připomenuty změny v legislativě IP pro rok 2008 (Ing. A. Vejvodová, MZe ČR Praha) a účastníci byli seznámeni s obecnými podmínkami vstupu do ekologického zemědělství (Ing. M. Leibl, MZe ČR Praha).

Praktické zkušenosti s ovocnářstvím v ekologickém zemědělství přednesl majitel ekologického sadu Vinice, Ing. Bedřich Plíšek, který je v současné době také poradcem EZ a členem svazu PRO-BIO od roku 1994.

Ing. Plíšek vlastní ovocný sad (jabloně) o rozloze 5,26 ha, který je zařazen v ekologických pěstebních systémech. Sad je v nadmořské výšce 300 m n. m., je na lokalitě ve vyvýšené rovině ve srážkovém stínu. Pěstební tvar jabloní je štíhlé vřeteno. Ing. Plíšek vysadil sad v roce 1999, výsadbový materiál si namnožil sám. Na podnože M9 narouboval české rezistentní odrůdy Hana, Vanda, Rosana, Rajka, Rubinola, Otava, Topaz. Meziřádí v jeho sadu tvoří mulčovaný porost travin, bylin a jetelovin, vzniklý přirozenou selekcí jednotlivých rostlinných druhů. Podle Ing. Plíška vyžaduje ekologické zemědělství zajištění rovnovážného systému: dynamická rovnováha je základní podmínkou k udržení optimálního stavu porostu. Stejně důležitá je biodiverzita v sadu. Běžně používané fungicidy mohou mít negativní dopad na prospěšné organismy žijící v půdě. Také použití minerálních hnojiv může působit negativně na půdní složku. Pokud je v půdě nadbytek minerálních dusíkatých hnojiv, dochází k omezení aktivity nitrogenních bakterií a poklesu mykorrhizy. Mykorrhiza pozitivně působí na imunitu rostlin a zvyšuje jejich odolnost vůči stresu.